

Manducar [Lab. 1840], duplicat savi de *menjar*; *manduca* [Lab. 1840]. *Manducana*.

Mandibula [Lab. 1864], pres del ll. *mandibūla* 'barra, queix', derivat del ll. cl. *mandere* 'mastegar': «a baix al fons d'aquells crenys que s'obrien igual que *mandibules* de dragó, la brahó cadenciosa de les cascates --», MrnVayreda (*La Puny.*, t. xx, 311 (240)); *mandibular* [1868, *SLitCosta*].

¹ *Cadūcus* i pocs més casos (*fiducia* potser d'un **fidūcus*...) per als quals veg. Lindsay-Nohl, *Lat. Spr.*, p. 385; de -ūca substantiu n'hi ha alguns més, Stolz, *Beiträge*, p. 6. —² Que també es troba en Boccaccio i en una munió de textos clàssics; després veiem com històricament l'occitanisme *mangiare*, recolzant alhora en influència francesa i d'alguns parlars de l'Alta Itàlia, el va substituint, però *manicare* és viu encara a la Val di Sieve, a pocs kms. de Florència (veg. Migliorini, *Lingua Nostra* iv, 11, i *Cos'è un Vocabolario*, p. 93). Llavors també *mangi* etc. desbanca *manuchi* i els seus congèneres intolerablement irregulars, i fins pot ser que l'impuls d'eliminar les indigestes formes de tipus *manuchi*, fos el que va donar la palma al poc toscà *mangiare*. —³ Veg. infra *méjzə* f., a Sant Pol de Mar 1938. Alguna vegada ha vacil·lat en això el meu record, a causa del fet que aquí diuen *diyméjzə* de DIES DOMINICUS, a diferència del meu *diyméjzə* barceloní, però després ho he comprovat millor i les notes de 1938 i 1964 ja m'ho feren creure. —⁴ Jo mateix vaig anotar *méjzə* a St. Joan de Sineu (1964), *méjzən* a la Penya d'Eivissa. Potser no és única, car en tot cas vaig sentir l'imperatiu *méjzə* a Fornells de Menorca (on hi ha una penya submarina poc fonda que anomenen *Na Mènja-timons*, 1964), però en una part de Menorca s'ha perdut la *š* antiga. —⁵ També en el P. Val. és vasta l'extensió d'això: en el Nord *ke se l miñzən* La Jana; *miñçes* Ind. Pres. 2 Valls de Segó; «l'abegot es *miñça* la mel» Bellús; el *miñçabólos* malnom d'un individu de gran talla a Guardamar de Segura. En alguns punts hi ha alternança segons l'accent: a Alfàs observeu *se miñçará* futur, però *ke no se li y méjçe* (és veritat que també *s a meñçat* en un moment en què em recordava una cançoneta), 1961-3.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *menja*, una *menja* de tal o tal cosa, *menger*, *mengera*, *mengeria*, *mengeries*, *mengívol*, *menjable*, *menjacó*, *menjada*, *menjadís*, *menjadissa*, *menjadissos*, *menjador*, *menjadoràs*, *menjadora*, *minjaora*, *minjadera*, *menjadorada*, *menjadura*, *menjaire*, *menjament*, *menjança*, *menjançó*, *mengilla*, *mengia*, *menjant*, *menjarada*, *menjaral*, *menjaret*, *menjaretes*, *menjaró*, *menjaroia*, *menjarot*, *menjat*, *menjatejar*, *menjatiu*, *menjativol*, *menjatòrum*, *menjó*, *menjotar*, *menjotejar*, *menjua*, *menjuga*, *menjó*, *menjurada*, *menjussa*, *menjussar*, *menjussejar*, *menjim*, *menjuc*, *menjucar*, *menjulla*, *menjum*, *minjo*, *desmenjar-se*, *fer el desmenjat*, *desmenjat*, *desmenjament*, *desmenjotat*, *immenjable*, *malmenjat*, *malmenjar*, *remenjar*, *remenjant*, *menjaarròs*, *menja-*

blat, *menjablens*, *menjabonico*, *menjabons*, *menjaborros*, *menjacapellans*, *menjaferro*, *menjafestucs*, *menjafigues*, *menjagegants*, *menja-i-dorm*, *menjabomes*, *menjamiques*, *menjamoixines*, *menjamosques*, *menjamosquits*, *menjapà*, *menjapalla*, *menjapinyols*, *menjapinyons*, *menja-robes*, *menja-sants*, *menja-sopes*, *menja-rosaris*, *menjarents*, *manducar*, *manduca*, *manducana*, *mandibula*, *mandibular*.

¹⁰ *Meno*, V. *mec* *Meno*-o *men-* (prefix de 'mes'), V. *mes* *Menologi*, *menopausa*, *menopàusic*, V. *mes* *Menor*, *menoressa*, *menoret*, V. *menys* *Menorràgia*, *menorràgic*, *menorrea*, *menorreic*, V. *mes* *Menos*, *menoscabar*, V. *menys* *Menovell*, V. *menys* *Menre*, *menstruar*, V. *mes* *Mensa*, V. *mesa* *Mensager*, V. *missatge* (*METRE*) *Mensal*, *mensari*, *mensariat*, V. *mes* *Mensenes*, V. *bensenes* *Mensónega*, *mensonja*, *mensonyer*, V. *mentir* *Menstru*, *menstruació*, *menstrual*, *menstruar*, *mènstrues*, *menstruós*, *mensual*, *mensualitat*, V. *mes* *Mènsula*, V. *mesa* *Mensura*, *mensuració*, *mesuratge*, V. *mesura*

MENT, 'potència intel·lectual', pres del ll. *mens*, *mèntis*, id. □ 1.ª doc.: Llull.

²⁵ Fora del gran Doctor, no el veiem a l'Edat Mitjana més que en les locucions verbals i adverbials; i encara les dades que se n'han donat són en gran part deturpades per manuscrits o edicions dolentes (no sembla figurar en Muntaner ni en BMetge, contra el que han dit els diccs., refiats d'aqueixes edicions).¹ Fou molt important la locució adverbial del tipus *de bona ment*, *de mala ment* etc., que encara té en algunes formes romàniques un valor no del tot gramaticalitzat: «—Precvos no us vullats tardar: / fets en nom de Déu la via / -- / —Senyora, *de bona ment* / vostres precv obeiria, / si venir segurament / del vostre poble podia», Turmeda (*Cobles Div.*, 81a, *NCl.* x, 129.9).

En rigor no era més que la continuació d'una combinació llatina adj. + *mente* en ablatiu, que ja en la llengua familiar de l'Edat d'Or tendia a estereotipar-se, i que acabà per crear els adverbis romànics en *-ment* (cf. JBHofmann, *Latein. Umgangssprache*): allà la trobem ja en l'estil familiar de grans clàssics, com Catul: «at lubet inuuptis - ficto te carpere questu; / quid tum si carpunt, - *tacitū* quem *mente* requirunt?» (62.36) (que ve a ser 'aquell que recerquen calladament'); *minitanti mente* 'amenaçadorament' en Lucreci etc.. En romànic encara es va seguir usant força temps, amb la construcció de complement circumstancial (equivalent de la llatina d'ablatiu), amb *de* o preposicions semblants, però en general apareix sense preposició i pràcticament soldada (és erroni escriure *granment* o *covinentment* en dos mots separats, com ho deixen certs editors i l'*AlcM*, copiant massa mecànicament els mss.).

Com a mot independent fou sempre cosa de l'estil filosòfic o d'alta doctrina. «*Ment*, por la mente», CROS (*AdagesR* 1736, p. 112). O poètic: «el cabell embolcat de pedreria / abans estès brillant en daurada onda, / la qual tenia solta o destrenada: / tan dolçament, amb